Ч. 216 Середа 25 вересня (7 жовтня) 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Людвіка Пльона і в ц. к. Старостьвах на провинциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

(2 засіданє Палати послів з дня 3 жовтня.)

Дебата над ческими відносинами не скінчила ся на першім засіданю, а вела ся ще на другім. Промовляв насамперед пос. Функе, котрий сказав, що то нечувана річ, щоби такий нарід як Німці був зданий в ческім соймі на ласку і неласку ческих послів. Коли німецкі посли поставлять своїх кандидатів до комісий, то буває так, що мимо заключеного картелю Чехи вичеркують поєдиноких німецких послів. А де-ж рівноуправненє? (Пос. Шаманек: Змініть конституцию і ординацию виборчу) — Функе: Прийміть ся ви за внесенє о куриях, а тогди дасте доказ, що у вас принцип справедливости супротив Німців не лиш на язиці. (Бесідник говорить дальше а єму заєдно перебивають посли Шаманек і Бжезновский, вмішує ся ще й Морре а президент напоминає, щоби не перебивано. Наконець каже Функе:) Не буду вже звважати на перебиванє; панове єсьте для мене воздухом! Бесідник кінчить остаточно свою бесіду словами: В Чехії не буде доти спокою, доки не буде поділена на дві адміністративні части. Коли не знайдемо охорони права у правительства, будемо єї шукати собі у себе в німецкім народі та й зуміємо знайти.

Пос. Адамек полемізував з Перґельтом і Функе'м та зазначив, що в справі переведеня рівноправности в Чехії і за теперішного правительства не заносить ся на ліпше. Слова ґр. Баденього не вистануть; слова без діл стратили давно курс в ческім народі.

Пос. Праде зазначив становище німецких националів. Бесідник обчислив насамперед статистично населенє Чехії і виказує на числах причину нужди в краю. Побіч великого богатства єсть найбільша біднота. Наслідком тих відносин єсть великий рух еміґраційний. Еміґрация іде по части за границю, по части до долїшної Австриї іменно до Відня; наконець в значній мірі відбуває ся в самім краю. Ческе населенє в своїх родинних повітах не має способу до житя і змушене пхати ся в німецкі округи, де більший промисл. Але бо приплив до німецких міст вже не можливий. Ческих приходців для того вже не приймають. Они вертають назад і дома розказують, як їм жило ся межи Німцями, та роблять ся мучениками национальними, хоч то лиш економічні відносини їх гнетуть. Ціле поступованє ческого народу і єго репрезентантів викликало обуренє цілого німецкого народу. Ми не боїмось, щоби з нас пороблено Чехів, а знов не було би розуму німчити Чехів. Але поділ краю на дві части, єсть конче потрібний і ми від того не відступимо. В німецкій части повинні бути школи, уряди, церков і адміністрация німецкі, а в ческій части ческі.

Пос. Пацак доказував, що Німці в Чехії мусять якось розумно погодити ся з ческим народом, бо инакше одні і другі пропадуть.

Пос. Фукс говорив о бунтованю против Німців на Мораві і зазначив, що там сили Німців ледви вже вистають на то, щоби оперти ся великому напорови Чехів. Бесідник вказував на то, як Чехи на Мораві основують ческі школи. На зборах в Зноймі сказав якийсь Чех; А хоч би нам прийшло ся і спровадити всї сироти з Праги, то мусимо мати потрібне число дїтий.

Голосованє.

По фактичних спростованях прийшло наконець до голосованя над пильностию внесень. Над внесенєм Перґельта голосовано поіменно. За пильностию сего внесеня було 95, против 74 послів. (За пильностию голосували: сполучена німецка лївиця, німецкі национали і скрайна лївиця). А що ухваленє пильности вимагає двох третин більшости, то внесенє се перепало. Опісля голосовано над пильностию внесеня Герольда, котре так само перепало.

Дальші пильні внесеня.

Пос. Ерб поставив пильне внесенє в справі будови дороги з Айзенерц до Штаєр. — Пос. Леваковский поставив пильне внесенє в справі заказу старостами в Кракові і Перемишли відбуваня зборів виборців, з покликанєм на то, що проектовані збори можуть стати ся небезпечними для публичного спокою.

Президент Палати заявив, що оба ті внесеня можуть прийти під нараду аж на слідуючім засіданю (нинїшнім), бо насамперед мусить перевести ся нарада над пильними внесенями Кальтенеґґера, Пацака і Адамека.

Перегляд політичний.

Сполучена німецка лївиця оголосила комунікат, в котрім каже, що члени єї на зборах клюбу наговорили ся досить о справах, які стоять тепер на порядку дневнім, а при тім показало ся, що в клюбі нема такої ріжниці,

---

3)

КАЙЛЬ З КАЛЕНБЕКА.

ОПОВІДАНЄ.

(З німецкого — Вільгельма Фішера).

(Дальше).

Братя, як звичайно молодїж скора до надії, уложила отже сьмілі пляни на будучність. — Тому ходженю до школи настане незадовго конець — казав Фріц; треба нам іти до купця на науку і чим скорше щось заробляти. Та й о скілько можна, не видавати на пусто анї одного крейцара. Я хотїв би побачити, що тато ще раз усьміхають ся. — Коби лиш ґрунту не поділили, а цїлий продали! То би було для нас добрим знаком.

— Не треба бути забобонним! — остерігав Кароль. — Чи цїлий, чи покавальцьований, Каленбек мусить знову до нас вернути і на тім конець! — Згода! — сказав на то Фріц повен надії. Тепер я вже такий веселий, як вже давно ним не був.

Аж ось в корчах щось зашелестїло, і вийшов з них Отто. Від часу, коли батьки погнївали ся, то й хлопці не сходили ся з собою. Братя й тепер видивили ся на него, не знаючи що робити; лиш Берта прибігла до него і подала єму ручку. — А ти чого хочеш? крикнув Фріц зморщивши чоло. — Лиш сказати вам, що я чув, що ви говорили та що й я до вас приступаю! — відповів бідний хлопчиско зворушеним голосом, а відтак обернув ся і щез, заким ще братя вспіли єму сказати, що приймають єго до себе або й нї.

Але ще й хтось другий був сьвідком сеї сцени, а то теперішний головний спільник дому торговельного, в котрім колись пан Петро Кайль учив ся купецтва. Купцеви було душко дома і він сам один вибрав ся на прохід, оглянув маєтність свого приятеля, котрий і єму був винен значну суму, і наконець сів собі на лавочку в тїни гущавини та роздумував, що єму робити. Він управляв з необмеженою повновластию окремим майном своєї матери вдовиці, та мав немалу охоту вложити значну часть капіталу в землю, щоби се вже раз скінчити. Аж ось мимохіть почув голосні слова хлопців. То єго тронуло. Хотїв був виступити і промовити до хлопців, але відтак якось надумав ся инакше і тихцем так, що нїхто єго не видїв, вернув до хати.

То були лиш хлопячі обітниці, які він мимоволї підслухав, зроблені в хвили зворушеня під голим небом. Може їх розвів люта буря житя, котрої повної сили молодість ще не знає. Але навіть і тогди, як кождий благородний відзив чувства, мали они добрі наслїдки, бо піднесли духа понад напір найблизшої теперішности. Оба братя, бачите, взяли ся з якимсь дивним спокоєм до своєї роботи; потїшені, майже веселі вернули по роботі до того дому, з котрого вийшли були так пригноблені і сумні та не знаючи що робити.

А там серед даних обставин ждала їх весела вість: цїлий хутір, навіть не за надто низьку цїну перейшов був на власність якогось Ельберфельдского купця. Кароль і Фріц глянули урадовані по собі, бо уважали то за добрий знак. Трохи забобонности єсть таки в нас всїх.

З нами, своїми давними товаришами, мусїли они не задовго попращати ся. Пан Кайль перенїс ся до окружного міста, де зразу дістав був якусь посаду книговодця у свого приятеля, а з часом посаду в палатї торговельній. Маленьку часть свого майна уратував ще, але передовсїм уступив єї із свого прадїдного осїдку яко чоловік честний. Перебувши перше горе зносив свою судьбу зі спокійною гідностю. Лиш нїхто не сьмів єму згадувати про Каленбек, коли не хотїв єму таки добре попсувати гомору. Коли часом мусїв їхати по при свій давний хутір, то заєдно дивив ся в противну сторону. А нїколи не навернув з широкого гостинця на вузшу але дуже добру дорогу, котрою їхало ся до хутора, а котру сам як і де що иншого за лїпших часів придумав і постарав ся о єї вибудованє.

6

Приятель, котрий не жиє з нами в однїм і тім самім місци, котрого не можемо що дня бачити, то так, як би для нас помер, в тім не змінять нїчого всїлякі способи комунікацийні. Вже одна миля відстані розділяє нас, навіть в наших часах зелїзниць, а тим більше було то в давнїйших часах! Кароль написав був до мене незадовго із свого нового місця проживаня красний лист—найперший, який я взагалї дістав, а слово „Пан“ на адресї мой молодечій пустославности було дуже сподобало ся. Розуміє ся,

щоби аж єдність членів мала бути нарушена. Що-до становища клюбу підчас дебати буджетової і голосованя єї за відосланєм буджету до комісиї, то не можна із сего вносити вже наперед о полїтичнім становищи клюбу.

Наконець діждали ся Французи тої щасливої хвилї, коли могли повитати у себе царя і царицю. Цар приїхав вчера до Шербурґа і вийшов тут з корабля на беріг коло арсеналу о 2 год. 30 мін. серед френетичних окликів зібраної маси народа і вистрілів батерий корабельних. При кінци містка, котрим виходить ся з корабля, чекали на царя і єго жену президент Фор з мінїстрами Любетом і Брісоном. Повитанє було дуже сердечне. Фор поцїлував царицю в руку а цареви подав руку. Цар відповідаючи на повитанє сказав, що чує ся щасливим, що може разом з царицею гостити у Франциї. По звичайних при таких нагодах парадах ревії, дефіляді і т. д. відбув ся в честь царскої пари обід, підчас котрого президент Фор виголосив тоаст, в котрім в імени французского народу пожелав царскій родинї славного панованя, а Росиї щастя. Приняте, яке французский нарід зробить царскій парі, буде доказом щирої дружби Франциї для царя. Наконець згадав про знаки симпатиї для французскої маринарки підчас торжеств в Кронштадтї і Тульонї.

Новинки.

Львів дня 6 жовтня 1896

— **Іменованя.** Є. В. Цїсар іменував приватного доцента на унїверситетї краківскім дра Ів. Фіялка і префекта римо-кат. семинариї для хлопців у Львові дра Блаж. Яшовского надзвичайними професорами унїверситету львівского, а іменно першого для істориї церковної, другого для права церковного. — П. Мінїстер судівництва іменував ад'юнкта судового Едв. Паґлика у Львові секретарем ради в львівскім суді краєвім.

— **Відзначеня.** Є. В. Цїсар надав директорови помічних урядів прокураториї скарбу у Львові Льву Ковальскому титул цїсарского радника.

— **Перенесеня.** Дирекция почт і телєґрафів перенесла управителя почтового Ник. Мацїлиньского з Чорткова до Дрогобича.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** рішила зачислити книжку п. з.: „Читанка руска для третої кляси шкіл середних“, Львів, накладом фонду краєвого, до книжок дозволених для ужитку в ґімназиях з язиком викладовим руским і до науки руского язика в школах середних з язиком викладовим польским. Цїна оправленого примірника 1 зр. 20 кр.

— **З державних зелїзниць.** Дирекция зелїзниць оголошує, що з причини перебудови моста на Днїстрі буде в днях 15-го до 17-го с. м. застановлений товаровий рух на шляху між стациями Коростятином а Нижневом. Рух осіб і пакунків буде удержаний, однако подорожні будуть мусїли пересїдати ся при місци перерви, а пакунки будуть переноситись.

— **Нові стациї телєґрафу** отворено в Богданівцї і в Новім селї коло Підволочиск, збаражского повіта, при тамошних урядах почтових з обмеженою службою денною.

— **З перемискої епархії.** До духовної семинариї у Львові приняті на сей рік кандидати: Андрій Наконечний, Ник. Іванців, Зенон Пясецкий, Мих. Дуркот, Гр. Коваль, Станислав Федорович, Ів. Ганасевич, Роман Стецик, Богдан Поляньский, Мих. Гробельский, Іларий Венгринович, Теодор Кусайла, Стеф. Борисевич, Вол. Гамерский, Вол. Хиляк, Модест Менциньский, Гр. Максимович, Ів. Бирка, Ів. Малюца, Петро Левицкий, Стеф. Макар, Теофіль Клиш, Станислав Топольницкий, Вол. Петрик, Ем. Калинич, Леонтий Цюк, Северин Ільницкий, Ів. Ільницкий, Юл. Криницкий і Теодор Викович (десять послїдних під услівем, що до року зложать іспит зрілости).

— **Вислїди лїченя дифтериї сировицею.** Річне справозданє шпиталя для дїтий сьв. Анни у Відни обіймає дані о лїченю дифтериї сировицею, котрі дуже користно сьвідчать о тім средстві лїчничім. І так 1895 р. лїчено сировицею 712 дїтий. З тих померло лише 131 т. є. 18 процент. З того числа умерло 24 зараз першої доби, двоє умерло на шкарлятину, одно на туберкули, а одно на кір. Коли відойме ся тих 28 померших дїтий, то процент смертности винесе 15, між тим як дотеперішний процент від року 1862 до 1894 виносив аж 41, то єсть меншу половину всіх хорих.

— **З Дрогобича** доносять, що в Східници за Бориславом, в лїсї званім Загор, відкрито нове жерело нафти в глубинї 530 метрів. Жерело то таке обильне, що перевисшає скількостию добуваної ропи всї инші східницкі жерела разом.

— **Засипаний поїзд.** З Загребу доносять, що на поїзд товаровий, котрий відійшов в пятницю рано до Загоре, зсунула ся гора між стациями Нови-Маров а Будинщина і присипала землею машину та три ваґони. В наслїдок того утратив обі ноги гамівничий поїзду Бартолец. Проча обслуга поїзду вийшла з тої пригоди цїло.

— **Наслїдки неосторожности.** В місточку Кристинополи, як звідтам пишуть, отруїло ся грибами осьмеро людий; мимо лїкарскої помочи двоє померло зараз у власній хатї, а шестеро в шпитали в Сокали, куди їх відставлено. З цїлої родини осталась лише старенька бабуся, котра в часї споживаня грибів була у сусїдів і дволїтна дитинка, котра під той час спала.

— **Пропала** від тиждня 12-лїтна дівчина, Маґда К., служниця сторожа дому під ч. 6 при ул. Браєрівскій у Львові. Що з нею стало ся не звістно доси нї єї родичам, що мешкають в Замарстинові, нї службодавцеви. Полїция глядає за нею.

— **Нїчого собі чоловік.** Вже від вісьмох днів нападає львівский муляр Стефан З. свою жінку, перекупку „зеленини“ в ринку, кождого дня рано з костуром в руцї і ганьбить єї та побиває. Бідна жінка, страшно побита перед тиждном своїм чоловіком, утїкла від него з 6-лїтною дитиною, щоби найти спокій. Вкінци візвала вчера помочи полїциї против лютого чоловіка, але ледве щоби напастник поправив ся і перестав над жінкою знущати ся.

— **З любови** жив якийсь час Іван Й., капраль артилериї у Львові, що запізнавши ся з Каролиною В. вимаичував то від неї, то від єї матери гроші по 4, 5, 10 і 20 зр. — як казав — на цивільне одїнє до шлюбу. Отже любов удержувала єго і була би може ще й доси жерелом доходу для него, коли би не то, що женщини дали о всїм

що не довго зволїкав і відповів. Але як то звичайно буває, розпочата пильна переписка незадовго урвала ся. Молоді люди не люблять богато писати, за то тим радше ідуть за новими враженями пристають до нових знакомих. До того прийшло ще й то, що й я незадовго потім покинув моє місце уродженя і рідні сторони, щоби вже нїколи не вернути туди на постійне проживанє. Ще два рази зійшли ся ми, раз случайно, а другий раз з умови, а відтак вже більше не видїли ся.

Не одному із старших читателїв не повело ся инакше зі своїми найлїпшими товаришами з молодих лїт, ба й з братями та сестрами. Струя житя розділяє нас немилосердно, в найлїпшім случаю зводить нас иноді ще раз до купи, подаємо собі руки, або кивнемо лиш собі на знак повитаня, і — дальше в дорогу! Минуло ся! Благословенний островець веселих дитинячих забав лежить далеко поза нами, лиш синїє ся — може й побачимо ся знову, аж по старіємо ся, посивіємо, а може й нї.

Але дві річи нехай нам будуть в тім відрадою. Насамперед то, що час, хоч і як він нїби то могучий, не значить поправдї сказавши, для нашого духа нїчого, та й немає сили над найглубшою глубиною нашого серця. Кого ми раз таки добре і щиро признали за свого, той позістане й на віки нашим, то показує ся при кождій стрічи. В 1881 р. відшукав я наконець знову одного старого товариша, з котрим не бачив ся ще від 1867 — ми дуже маленько переписували ся з собою. Він мав роботи на всї боки і одного разу так звиняв ся: „Нема часу писати листів хиба лиш телєґрами! — Але в перших пять мінутах — та й то ще замало, як кому то здає ся — нї, в першій хвили, скоро я лиш запукав, а він відозвав ся: „Просимо!“ — пізнали ся ми знову як дзвні приятелї і здавало ся нам, як би то ми лише що вчера розлучили ся, лиш що ми мали де що більше собі розповісти. Нїчо, нїчогісенько не змінило ся; тих кілька зморщків на чолї і кілька сивих волосків не значить нїчого, скоро дружба остала ся ще так красною як ранок, а серце все ще молодим. А вчера попав ся менї случайно в руку лист того самого приятеля з 1856 р., то вже трохи давнїйше, але дивіть ся! тото саме письмо, ті самі закрутаси, той сам гумор та сама сердечність, як в єго найновійшім листї з сїчня 1884 р. — і що-ж значить тут той час, що робить ся так важним? Глубина нашого серця нїчо єго не обходить. — А другою відрадою єсть то, що всї добрі, або скажім лїпше, ті що мають надїю, хоч би й нїколи не мали побачити ся знову тут на земли, зійдуть ся знову там, де нема розлуки, де нема сльоз.

Минав рік за роком, я перебував їх в ґімназиї і на унїверситетї. Минули знову роки — я пізнав вже давно далеко лїпше жовті води Толїси, як чисту Вуппер та зелений Рен. Про Кароля за той час не чував я безпосередно нїчого. Казали, що став купцем, що мешкає в Ахенї та що єму добре веде ся. От і все що я розвідав ся за короткий час моєї гостини в рідних сторонах.

Аж ось одного дня сиджу я собі, як то звичайно веде ся старому молодцеви, замість у веселім крузї родиннім, мовчки поміж майже зовсїм чужими людьми за столом в гостинници Газа в Оттвайлер, та заглядаю старим, поганим звичаєм в ґазету, а мій сусїд, бо я не довиджаю, звертає мою увагу, що хтось менї кланяє ся. Я глянув в сторону, де менї показали, але в тій хвили той панок встав, я схопив ся також і ми приступили до себе: Чи може бути? То ти, таки направду?

Таки так, то був Кароль; по двайцять чотирох роках ми знову побачили ся.

Другі панове радо зробили нам місце, так, що ми могли сїсти собі побіч себе; ми ще довго сидїли при добрій чарцї, коли другі вже давно були порозходили ся. А в нашій розмові довідав ся я то із сеї історії, чого не міг знати з власного погляду.

Всї три хлопцї не забули на то, що собі прирекли, хоч на жаль аж до сеї пори не могли того сповнити. — „Але ми ще жиємо — відозвав ся Кароль, а родичі, слава Богу, також, та й надїя так само!“ — Він і Фріц стали були купцями, бо в сїм станї можна ще найлекше при дрібцї щастя і зручности доробити ся честним способом гроша; они вже від богато лїт занимали ся купецтвом в спілцї, з досить добрим успіхом. Петро, що вдав ся був до свого батька, виучив ся рільного господарства і хоч ще молодий, був учителем в державній школї господарства, а Отто, що прецї не винуватий був в тім, що єго батько провинив ся — котрий впрочім вже давно був помер — помирив ся був вже давно з братями Кайлями. Взяв ся був до ґірництва, служив якийсь час в Сарбріксім ревірі, але скоро дістав посаду над Рурою, оженив ся з Бертою. Всї разом і безупинно стремїли довгими лїтами до одної цїли. Старали ся запопадливо, щоби зискати і заробити, а заробленє, щоби не розпустити, самі на себе не зважали, відмавляли собі всякого не потрібного уживаня, яке на їх становищах буває майже звичайним. Кароль дома при обідї не пив нїколи вина, а в дорозї хиба коли вже конче було треба, оттакого дешевого, як то, що ми нинї пили — та й то рідко. Не заходив майже в нїякі товариства, на забави всїлякого рода видавав дуже мало. Одно, що собі позваляв, то тютюн. Одного разу, коли гостив у Петра, незадовго по тім, як той дістав посаду, наставив єму при обідї отверту коробку з папіросами. — „Дякую!“ — сказав Петро, „я вже не курю! То може собі позволити купець, котрий богато зарабляє. Коли схочу з моєї марної платнї та зі всїх доходів дещо заощадити — а я хочу! — то мушу того відречи ся. Та й вина і пива не пю, хиба що вже конче мушу“. — „Ей хлопче!“ — відозвав ся Кароль, — „а ти ще в школї так охотно потягав, скоро лиш міг де зарвати трохи тютюну. То-ж диви ся, коли то можеш, то й я можу. Тут ще два циґара, одно менї, а одно тобі, викуримо і більше не будемо вже курити, хиба аж в Каленбеку!“ — Та й додержав слова. Такі дрібнички всї разом значать богато, а з часом навіть дуже богато. Розуміє ся, що на то треба богато часу, щоби цїлий маєток від уст

знати поліциї. Причиною донесеня було віроломство мнимого жениха, котрий вибравши у дівчини гроші щез і вже більше у неї не появив ся.

— **Заборонені папіроси**. Як звістно, не вільно продавати ніяких инших папіросів крім державних. Помимо того в деяких публичних льокалях продають кельнери на свій рахунок папіроси власного виробу. Отже минувшого тиждня зарядили скарбові власти у Відни ревізию за такими папіросами в дільницях Гернальс і Марґаретен, а наслідок був такий, що в найбільшій каварни Café central при Герренґассе сконфісковано пять скринок заборонених виробів. З тої причини арештовано чотирох кельнерів. Члени кельнерского товариства вислали задля того до п. Міністра скарбу дра Білиньского депутацию, з просьбою о дозвіл на продаж приватних папіросів, котрих домагає ся публика. П. Міністер приймив депутацию ласкаво і заявив, що буде старати ся порозуміти ся з угорским міністром скарбу, щоби видати розпорядженє, на основі котрого кельнери будуть могли на будуче продавати в публичних льокалях цигара і папіроси не державного виробу.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Добрі ради.

Обраховуйте вартість свого господарства! Робіть інвентуру!

— Робота в саді і городі в жовтни. Тепер ще збирає ся пізно доспіваючу садовину і пряче ся єї на зиму. Від половини сего місяця можна пересаджувати молоді деревця; яму до того треба на кілька днів наперед викопати і треба на то зважати, щоби не були за малі. Коли має ся на тім місци, де вже було якесь дерево овочеве, котре усхло, засадити инше, то треба всю стару землю вибрати а додати сьвіжої. Рапаву кору на деревах треба зішкрабтати і дерево побілити вапном; тим способом вигубить ся всі комахи. Хто закладає на дерева паски намащені т. зв. клиєм брумата (від комах) може їх відновити. — В городі, доки ще красна погода, лишає ся роди капуст на грядках, бо они ще значно ростуть. Тимчасом лагодить ся місце на перезимованє городовини. Хто має на то пивницю, повинен єї тепер добре висїркувати: поставити на якій бляхі трохи сїрки і запалити єї а вікна і двері від пивниці щільно замкнути. Ґаз, який творить ся з сїрки, знищить в пивници всї зародки гнилї. Але при сїркованю треба на то зважати, щоби в пивници не було нїякого материялу, котрій міг би займити ся, а відтак, щоби по висїркованю добре єї провітрити. Хто не має пивниці, може зробити собі в городі подовгасту яму і добре виложити єї соломою. Щоби в часї красної погоди можна яму провітрювати, можна на обох кінцях поробити малі дверцї. В такій ямі вкриває ся городовину насамперед соломою, відтак листєм, а наконець присипає ся землею. Городовину, котру має ся прятати на зиму, треба виймати з землї лиш в погідний день і то тогди, коли вже нема роси. Відтак треба єї через кілька днів обсушити, очистити добре з землї і все надписоване листє обірвати. В пивници, чи в ямі складає ся городовину так, щоби кождий рід лежав окремо. При укладаню городовини чи то в пивници, чи в ямі треба єї класти хвостиками до стїни, а головками до середини пивниці або ями, класти одну коло другої, присипати землею а відтак накласти другу верству, третю і т. д. аж під сам верх. Пізні бараболї треба тепер вже копати. Тепер найдогіднїйша пора закладати шпараґові грядки. Землю треба добре скопати і погноїти. Червоні ягоди шпарагів можна тепер сушити і очистити з лупинки, а відтак ще тепер посіяти на окремій грядці. За три роки можна вже мати з них бильця на страву. Пеньків з капусти не треба на грядках лишати, лиш зараз їх повиривати, буде менше всїляких хробів та комах і буде опісля лекше копати. Дуже важною річию єсть, щоби грядки, з котрих вийме ся городовина, зараз перекопати. Декотрі грядки треба вже тепер прилагодити до засїву. Випорожнені теплі скринї треба вже тепер виймити із землї та поставити нехай схнуть. Землю з теплих скринь треба вибрати і висипати єї на компостову купу і перемішати з вапном або розсипати по грядках.

— Листє на підстілку для худоби. Хто має великий сад а в нїм тепер богато зісохлого листя, або хто може звідки инде роздобути собі сухого листя, добре зробить, коли буде уживати єго за підстїлку для худоби. Не буде потребувати уживати до того соломи, котра має більшу вартість і бодай трохи з неї заощадить. Сухе листє треба за погоди позгортати на купу, а коли вже добре висхлю, спрятати в сухе місце до ужитку.

— Чираки і карбункули. Чирак зачинає робити ся на тїлї в той спосіб, що насамперед зробить ся кругла, горяча і тверда опухлина, котра відтак стає чим раз червонїйша і наконець на самім вершку творить ся біле мягке місце, котре стає що раз більше і наконець пропукає ся та випускає материю. Коли та материя витече, видко в сподї ямку, а в нїй біло-жовту, густу материю т. зв. корінь чирака. Причиною чираків єсть рід грибків, котрі попри волоски в тїлї дістають ся під шкіру і там викликують гнитє. Чираки прокидають ся найчастїйше у людий, що не держать чисто свого тїла, живлять ся зіпсованими стравами, пють злу воду, або котрі внаслїдок якоїсь иншої недуги мають в своїм тїлї зіпсовану кров. При гоєню чираків найважнїйша річ в тім, щоби чирак просїв ся, а відтак щоби видобути з него корінь. Щоби чирак просїв ся, прикладають мась звану діяхільон, печену цибулю, мід з житною мукою і т. д. Теплі оклади з розтертого льнянного насїня, тепла вівсянна каша і т. п. оклади та розрізанє чирака найскорше помагають. Коли же чирак сам просядає ся, треба корінь у него витиснути в той спосіб, що здорове місце коло него з двох противних боків розтягає ся так, щоби через то й чирак поволи натягав ся і висадив корінь до гори. В тяжших случаях треба піти до лїкаря, щоби розрізав єго без болю при помочи кокаіни. Просївший ся і витиснений чирак треба промивати частїйше карболевою водою, вкрити чистою лїкарскою (антисептичною) ватою і завязати. Коли-б тїло від чирака значно спухло, треба робити теплі оклади. — Небезпечнїйшим родом чирака єсть карбункул. Він іде більше в ширш, буває й на долоню за великий, шкіра стає темно червона аж сина, а опухле плоске місце тверде як дошка а недужий дїстає горячки, немає охоти до їди, не може спати і слабне на силах. Коли карбункул просяде ся, то не видко в нїм як в чираку одної більшої ямки з корінєм материї, але богато малих дірочок з материєю; тїло виглядає тогди якби подїравлене. Карбункул може бути дуже небезпечний, а особливо, коли зробить ся в такім місци як н. пр. на карку. Від него може прийти зараженє крови. Длятого треба як найскорше поспитати ради лїкаря.

Кіт до порцеляни. Розпускає ся в якійсь скількости води тілько алуну, кілько ще в нїй може розпустити ся і з нею розрабляє палений ґіпс. Предмети з порцеляни, котрі хочемо скітувати, треба насамперед на переломах змочити, відтак тоненько помастити зробленим кітом, стулити добре разом і звязати або тоненьким дротом або ниткою, а відтак кілька неділь лишити їх в спокою.

— Чорнило до писаня в порошку. На 10 частий чорної анїлїнової краски дає ся 50 частий цукру і 10 частий декстрини. Коли має ся зробити чорнило, розпускає ся той порошок у воді.

— Столярска біла полїтура. На 40 до 50 частий міцного спіритусу дає ся 10 частий добре вибіленого шеляку.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Шербурґ 6 жовтня. Анґлійска ескадра відводила корабель „Полярну зьвізду", на котрім їхала царска пара, аж до половини каналу Ля Манш. З відтам вела корабель північна ескадра французка.

Шербурґ 6 жовтня. Цариця з причини утоми не була на пирі. По пирі забрали цар і президент Фор царицю з царского яхту і поїхали на зелїзницю.

собі відоймити. Але братя мали то вдоволенє, що їх ощадности з кождим роком збільшали ся. — Раз навіть розповідав Кароль — може чотири роки тому, були ми вже таки дуже близько нашої цїли та розважали вже, чи не розпочати би нам переговорів. Але Фріц — ти знаєш, яка з него горячка — намовив нас вложити наші гроші в копальню; Отто дав свою пайку та й я дав ся намовити.

Кароль замовк тут на хвильку і зітхнув. — Ну, та й ми закопали наші гроші. Ще й тепер мусимо покутувати. Я спершу так добре був погнївав ся на Фріца, але годї на него довго гнївати ся. Бідний хлопчиско став такий тихий, лагідний. Все лиш сидить в склепі, працює за себе і за мене; він один з цїлої нашої родини не оженив ся. Так отже, що було, то й минуло, але забути таки годї. Гірко то, коли чоловікови здає ся, що ось-ось вже викотить камінь на гору, а він вирве ся єму і скотить ся в долину. Торік грозив знову новий удар. Посесор запустив хутір, не платив чиншу, а властитель хотів єго вже розпаювати та продати. Отже ми не довго надумували ся, зложили ся і взяли єго в посесию. Петро зробив то для родини, що покинув свою посаду і став господарити на хуторі та знов привів єго до ладу. Лїтом посилаю туди жінку і дїти, то так само добре як би де й до купелїв. З часом спровадимо туди й батька, але доси він того не хоче й чути. Так отже сидить знов один Кайль на Каленбеку, хоч поки що лиш яко посесор. Дерева красно виросли, поле і сїножата зеленїють ся, город цвите, старий дім ще стоїть, незадовго поїду туди на кілька недїль, а коли би й ти міг приїхати, то ми би були тобі дуже раді. Чи згадуєш ти собі коли молоді лїта та давні рідні сторони, а може й Каленбек?

— Ой, чому би нї; нераз — відповів я тужливо.

— Друже! — відозвав ся він живо — маємо вже оба по кілька сивих волосків і навешталися досить по сьвітї, але менї все здає ся, що красше як в наших горах нїгде нема. Де заяць родив ся, там єму й найлїпше. Кілько разів приїду в ту сторону, то все мене аж за серце ловить, а коли я по стілько роках побачив Каленбек, то аж заплакав. — Отже приїдеш? Дай менї руку!

— Дуже радо, скоро лиш буде можна. — Ото вже я постараю ся — відповів він сердечно. Ми балакали ще хвилю а відтак мусїв він їхати дальше, бо в моїй місцевости, де він був перший раз, мав лиш одного закупника.

7.

Від тої стрічи минув рік, а я не міг вибрати ся. Звістно як то буває з добрими намірами, відложиш раз, відложиш і другий. Аж ось саме перед осїнними вакациями пригадав менї мій старий приятель сердечним листом моє приреченє. Кароль все добре розважив і визначив день та місце, де маємо стрітити ся, щоби відтак разом їхати. „Покотимо і старих — писав він жартобливо — бо мої тато прецї раз нагнули неподатливу спину та пристали на то, щоби загостити на Каленбеку, та кажуть, що можуть на то тепер зважити ся, бо чей через тих кілька лїт, яких їм ще жити, не побачать нїкого чужого на хуторі. Петро, бачиш, по трилїтній пробі, взяв хутір на довший час в посесию. Так отже, коли Бог поможе, зійде ся знов цїла родина під старою стріхою, хоч би лиш на кілька годин. Фріц і я не можемо рівночасно покинути склепу і длятого він не поїде з нами, а приїде аж за кілька днів. Оттонови також пильно, бо він не радо розлучає ся з Бертою, котра чей могла би довше зістати з дїтьми. Але то нїчого! За то тим лїпше використаємо той короткий час. Може радість кількох годин стане за горе многих, довгих лїт. Отже не надумуй ся довго. Дай менї відповідь двома рядками та приїзджай!"

Я так і зробив. Зі всїх скорих постанов, які я коли в своїм житю зробив удало ся, добре бодай стілько, скілько й тих, над котрими я довго і мудро розважав. Та й не мав причини жалувати того, що їздив.

(Конець буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

Поручає ся

торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.

8

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

купує і продає

всякі ефекти і монети

по курсї данім найдокладнїйшім, не числячи жадної провізиї

Яко добру і певну льокацию поручає:

4% листи гіпотечні коронові	4% позичку краєву галицку коронову
4½% листи гіпотечні	4% пожичку пропінацийну галицку
5% листи гіпотечні преміовані	5% „ „ буковиньску
4½% листи Тов. кредитового земс.	4½% пожичку угорскої зелїзної дороги державної
4½% листи Банку краєвого	4½% пожичку пропінацийну угорску
4% листи Банку краєвого	4% угорскі Облїґациї індемнїзацийні
5% облїґациї комунальні Банку крає.	і всілякі ренти австрийскі і угорскі,
4½% пожичку краєву галицку	

котрі то папери контора виміни Банку гіпотечного всегда купує і продає **по цїнах найкористнїйших.**

Увага: Контора виміни Банку гіпотечного приймає від Вп. купуючих всякі вильосовані, а вже платні місцеві папери цїнні, як також купони за готівку, без всілякої провізиї, а противно замісцеві лишень за відтрученєм коштів.

До оферт, у котрих вичерпали ся купони, доставляє нових аркушів купонових, за зворотом коштів, котрі сам поносить. 9

Велика Інсбруцка 50-крейцарова льотерия

Тягнене 7-го падолиста

Головна виграна 75.000 кор.

Готівкою 20 прц. менше. 82

Льоси по 50 кр. спродають: М. Йонаш, Кіц і Штоф, Август Шельенберґ і син, Шельенберґ і Крайсер, Сокаль і Лїліен, М. Клярфельд.

Бюро дневників і оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львові

улиця Кароля Людвика ч. 9.

приймає

абонамент на всї дневники

по цїнах оріґінальних.

С. Кельсен у Відни

поручає:

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненєм.— Збірники на воду. — Комплєтні уряджeня купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для Галичини і Буковини

ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8

На жаданє висилає ся катальоґи.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові

улиця Кароля Людвика число 9, приймає

абонамент на всї дневники по цїнах оріґінальних.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.